

לג. כי-תבוא – נחמה

מסגרת "ז' דנחמתא" וההדרגה שבין ההפטרות מוסברת ע"י אבודרהם בעקבות דברי המדרש כמין שיח שבין ישראל לבין הנביאים לבין השכינה. (הובאו הדברים גם ע"י הרב זווין בספרו "המועדים בהלכה") אמנם בהסתכלות רחבה יותר נכלל העניין בתוך הנושא המקיף את חזונות הנבואה על הנחמה והגאולה במקרא כולו. אכן, כאן מתייצבת שאלה יסודית בדבר סדר האירועים והיחס שבין השלבים השונים של גאולת העתיד: מה עניינו של "היום הווא", מה משמעותו של מושג "אחרית הימים", מה דירוגו של קיבוץ הגלויות במסכת הייעודים, מה מקומה של הפריחה והשפע החומריים ומתי הוא העידן של תפארת ירושלים העתידית וכיוצא באלה שאלות רבות בעקבות יעודי העתיד. אמנם, על כגון שאלות אלו כתב הרמב"ם (הל' מלכים פי"ב, הלכה ב') כל אלה הדברים וכיו"ב לא ידע האדם איך יהיו עד שיהיו, שהדברים שתומים הם אצל הנביאים, גם החכמים אין להם קבלה בדברים אלו, אלא לפי הכרע הפסוקים ולפיכך יש להם מחלוקת בדברים אלו.

שאלה נוספת המצטלבת בתוך הפקעת הנדונה היא מעמדם של הנחמות על חורבן הבית הראשון ונבואות הנחמה של נביאי בית שני. נראה שאפשר לקרב הפתרון להבנתנו אם נשתמש בדוגמה מתוך משחקי ה"פאזל". הנביאים ראו בחזון קטעים מתוך התמונה הכללית שהיא עצמה נעלמה גם מהם וקל וחומר מאיתנו.

מתוך הסתייגות וחרדת קדש עמוקה, אפשר לנו להשתמש בהגיון והבנה אנושיים ולנסות ולדרג שלבים בגאולת העתיד המובטחת, להתאים ה"פאזל" ע"פ הבנתנו. הנחה בסיסית-טרומית היא בדבר הגאולה בדרך הטבע כפי שנתנסחו הדברים בפתיחת הספר "דרישת ציון" "גאולת ישראל אשר אנו חוכים לה אל יחשוב החושב כי פתאום ירד ה' יתברך משמים ארץ לאמור לעמו צאו, או ישלח משיחו כרגע מן שמים לתקוע בשופר גדול על נדחי ישראל, לא כן, ודאי כל יעודי הנביאים יתקיימו באחרית הימים ולא במנוסה נלך ולא בחיפזון יום אחד כי מעט מעט תבוא גאולת ישראל, לאט לאט תצמיח קרן ישראל".

מתוך מכתב תשובה מיוחד במינו של הרב קוק שנדפס ב"חזון הגאולה" (עמ' י' ולהלן) עולה תשובה לשאלה בדבר היחס לעיתות גאולה אחרים בתולדות ישראל. "בנבואת זכריה נכללו הייעודים הקרובים שהיו מוכנים לבוא בימי הבית השני ועם כל זה בא

החזון גם לעתיד שהיה רחוק אז". "בירמיהו בא ציור בעניין ירושלים בעתיד, שהתוויית הצדדים מתאימה למה שאנו רואים בעינינו באופן הבניין והתרחבות עיר הקדש" "ומה שהיה בימי כורש זה יהיה לנצח לאות גאולה עתידה".

המסקנה המתבקשת מתוך העיון הנ"ל היא כדברי הרמב"ם הנזכרים "יחכה ויאמין בכלל הדבר".